

միևնույն օրը տեղի ունեցաւ նաև նոյն վարժարանի աղջկանց ձեռագործներուն վիճակահանութիւնը, որուն օտարք ալ մասնակցելու բարեհաճած էին և Հանդէսըն աղջկանց երգերով սկսաւ որով յետոյ վարժարանին տեսողը բանաստեղծ իրեն բնարան ընտրելով ձիւլ Սիմոնի սախօքը թէ «Այն աղջը որ լաւագոյն գարնանը ունի, աշխարհի առաջին աղջկէն է, եթէ այսօր այդպէս չէ՝ անչուտ վաղը սիրտի ըլլայ» և շատ մ'օրինակներով հաստատեց թէ արդարեւ ճշմարիտ էր Ֆրանսայի հասարակաց կըրթութեան նախորդ պաշտօնէին ըսածը, և եղբորակացը թէ մեր վիճակին բարւոյն միտել և ստույգ միջոցը զարգը մանաւանդ լաւ դարձնէ է : «Ասկայն, ըսաւ, դարձեալ ըսելով միեակ այս չէնքը հասկնալով չէ, վասն զի մանկան դաստիարակութիւնն օրօրոյն կ'սկսի, և երբ դարձեալ ու ընտանիք միևնույն ճանրով ու գէյլ ի միևնույն նպատակը չեն ընթաց, նոր, երկուքին ալ առանձին ջանքերը կը չեղբանան և երևելի արդիւնք մը յառաջ չգան : Իւր վերջին խօսքերուն նըստատակն էր աղջկանց դաստիարակութեան կարևորութիւնը իմացնել, որուն Տրապիզոնցիք դժբաղդ աբար պէտք եղած կարևորութիւնը չեն տեսած, թէ և տեսնող ստեղծ կրնանք ըսել թէ Ասիոյ կողմը Զմիւռնիայէն յետոյ Տրապիզոն կուգայ թէ մանչերու և աղջկանց դաստիարակութեան հարկաւորութիւնը ճանչնալու մասին : Բայց նոր պէտքերու համար նոր միջոցներ հարկաւոր են : մինչդեռ ոչ-խարհ հակադրելով կը յայտարարէ, որ մեր չենք կրնար մեր վիճակէն դուրս մնալ, վասն զի ուրիշներուն հետ նպատակաւոր կերպով մրցելու վիճակի մէջ չենք : » Այս բանախօսութենէն յետոյ նորին երգեր յաջորդեցին, որոցմէ յետոյ տարեկան ընտելութեան արդիւնքը կարգապահեցաւ և յաջորդական միասնականութեան ամեն ընտելութեան ներկայ գտնուող աշակերտք վարձատրուեցան զանազան դրժերով : Այս պահուն դարձեալ տեսողը դասն կերպով դանդաղեցաւ աշակերտաց և աշակերտուհեաց յաճախ բացակայութեան համար թէ՛ բոլոր տարւոյն ընթացքին մէջ և թէ՛ մանաւանդ ընտելութեանց ատեն :

Միթէ յարգոյ ծնողք չէն դիտել թէ սովորել չղթայի մը կընմանի, որուն օգակներն են իւրաքանչիւր աւուր դասերը, որոցմէ եթէ մին կամ մի քանին պակսին՝ չղթան չկազմուի : Քանի որ այդչափ դժուորութիւն յանձն առած են աղջիկ Տրապիզոնցիք, լաւագոյն չըլլար որ իրենց դասակաց շարունակութեան ալ հոգ տանին, որպէս զի սպասուած արդիւնքը ձեռք բերուի : Եթէ այժմու ընթացքին նայելի, Տրապիզոնցիք աշակերտք տարին հազիւ վեց ամիս դաս կ'առնեն, վասն զի երեք ամիս ամառը չեն դարձ, երեք ամիս ալ տարւոյն միւս օրերը բացակայ կը գտնուին աստիճան և ուրիշ պատճառներու առթիւ : Այս ընթացքին հետեանքը պարզ է. մինչդեռ իրենք ամբողջ տարուան վարձք կը վճարեն՝ հազիւ կէս տարուան արդիւնքը կ'առնան : Վնասն ակներեւ է և աշակերտ, որուն դարձմանը միևնույն ծրարագ կ'առնէ կ'առնալ է. եթէ չփութան այս շարեաց տառն առնուլ այժմ, իրենց դրամը ի գործ վաճառած կըլլան և թերևս ապագային մէջ ալ իրենց դասակաց անխնայ կարծանան :

Պարզեալ խոսքով թեան հանդէսը փակեցաւ աշակերտներէն միոյն կողմանէ կարդացուած Տաճկերէն ճառով մը որ դուհուհուկութիւն և երախտագիտութիւն կը յայտնէր առ Վեհ. Սուլթանն և առ լուսավոր նախարար՝ իրենց օրով դարձեցաւ հետաքննելի յառաջանալուն համար : Անթիպատիս յետոյ վիճակահանութիւնը կատարուեցաւ որ 300 թիւերէ կը բաղկանար և որոցմէ 73ը լահէն : Այս վիճակահանութեան արդիւնքը պիտի դրժածուի վարժարանին ուսումնական պիտոյքը հոգալու :

Քանի դաստիարական սնտուկը պարպուի և կատարութիւնը ստակի պէտք ունենայ, մեր վանքի հոգերը միտքը կընայ և կուգէ որ քանի մը տարուան համար տուրք առնուլ, մինչդեռ քանի մ'անգամներ թէ՛ աստ և թէ՛ ի Պալիս ցուցած է որ Ֆիւրմաներով այդ հոգերն

տուրք առնուիլը ներուած է : Այլուստ, ինքն թէ զոնէ Վսեմ. Սըրբի փաշայի պէս արդարակրօն կուսակալի մ'օրով չօրհի կրկնուէր այդ խնդիրը, սակայն արհեստ, նորէն պահանջուեցաւ և նորէն հարկ եղաւ ցուցնել Ֆիւրմաները : Բայց այսին, եթէ Ֆիւրմաներ իսկ չըլլային, միթէ կատարութիւնը միայն իրաւունքներէն ունի, անոնց համապատասխան պարտքեր ալ չունին : Այսչափ տարիներէ ի վեր և մանաւանդ վերջերս շարունակ մեզ կը կրկնուի թէ մեր իսլամ հայրենահայցաց հաւատար եղբ. հաւատարութիւնը իրական ըլլալու համար պէտք է որ մեր Հայերս ալ մեր բաժինն ունենանք հասարակաց կրթութեան պիւտոքէն կամ Հայ ուսանողներ ալ մուտ ունենան տէրութեան ամեն վարժարանաց մէջ : մինչդեռ մինչև այսօր միայն բժշկական վարժարանը բաց է մեր առջև : Ուրեմն հաւատարութիւնն աւելի օգին մէջ և թուգթի վրայ է քան թէ իրական : Իրաց այս վիճակին մէջ միթէ արդարութիւն չէ՞ր ըլլար բան մը չօրհանել (եթէ Ֆիւրմաններ իսկ չըլլային, ինչպէս ըսինք) այն հոգերէն՝ որոց արդիւնքը վարժարանի մը յատկացած է : Այս խորհրդածութիւնները Վսեմ. Սըրբի փաշային իմաստութեան և անաշուտութեան ներկայելու կը համարձակուի իրեն ուսումնասիրութեան վրայ ապահով ըլլալով :

Վերջերս քաղաքիս մէջ յունական ամուսնութիւն մը կատարուեցաւ գաղտնի, վասն զի ամուսնացեալն իւր զոքանչին քրոջ աղջկիւ կնոթեան կառնայր : Յունաց ամուսնորդական փոխանորդն առանց երբեք քննելու և տեղեկանալու՝ անիծեց ամուսնացեալները յատենի և կեղեցւոյ և պատուիրեց իւր հաւատարմաց, որ ոչ ոք յարաբերութիւն ունենայ անոնց հետ և բարե իսկ չտան : Սակայն . . . խմբագիր, տեսէ՛ք՝ որչափ փութած են ժամանակները, բնաւ կարեւորութիւն չարուեցաւ՝ այդ արդեւքին, և ամենն ալ կը շարունակեն իրենց յարաբերութիւնները : Երբեքսարքը բողբոջած է առ Պատրիարքարանն Յունաց՝ իրեն դէմ ձեռք առնուած միջոցին դէմ, տեսնենք թէ ո՛ր պիտի յանդի գործը :

. . . Տէր, դուք որ այսքան ժամանակ տանջուեցաք իմ անյարբի տողերըս ձեր թանկագին թերթին մէջ, կը խնդրեմ որ սոյն գրութեան ալ չնորհէք անկիւն մ'ազնիւ Մասեաց մէջ՝ կանխաւ ընդունելով իմ սրտագին շնորհակալիքս : Զեք Էմինէ-Էֆենդի Բէ

Ի. Պօլիս 18 յուլիս 1879

. . . խմբագիր Տէր, Մամիս օրագրոյ :

Դպրոցատիրաց-Արեւելեան ընկերութեան Տ. Խորհուրդոս պարտք կը համարի նուիրել իւր ջերմ շնորհակալեաց հաւաստիքն այն թատերասէր աղջկայնոց որք մայիս և յունիս ամսոց մէջ իրենց նուէրներով ըրաժարութեանց զընկերութիւնն :

Այդ աղջկանք նուիրատուք որոց ցուցակն ի ստորեւ պիտի տեսնէք, մեծ շնորհակալութեաց և գովութեանց արժանի են՝ ոչ միայն իրենց նուէրներով՝ այլ նաև այնու զի օրինակ կը հանդիսանան համայն աղջկայնոց, այդ բարեգործական նուիրատուութեանց մասնակցելու :

Թիֆլիզի աղջկայնք 61 Անգղիականի 3 շրջին 3 բնաւ ձեռամբ Մուլթանի Էֆենդի :

Մեծ. Սանատարանէն Էֆ. Գործ ամսաթիւերով իւր բաժանորդագրութիւնն Մշտ վարժարանին համար, Ուսումնոյն Աղջկայնք 40 մէճիտ Տրապիզոնի » 50 »

Իր խնդրեմք. . . Տէր, որ այն ցուցակը Ձեր պատուական օրագրոյ մէջ հրատարակել բարեհաճէք, որով զմեզ շնորհապարտ պիտի կացուցանէք :

Փ. Ատենապալար Ատենապետ Բ. Ե. Պէշեմ Ի. Ռաֆայէլեան

Բուժելի երկաթուղեայ վերջին վիճակահանութենէն 400ական ֆրանք շահող թիւք :

72677	4	2	4	40	3	1557181	4
8	5	3	5	981574	4	2	5
9	255741	4	723176	2	5	3	1833437
80	2	5	7	3	1288391	4	40
77836	3	436971	8	4	2	5	1850956
7	4	2	9	1036144	3	4576371	7
8	5	4	80	2	4	2	8
9	267906	5	728876	3	5	3	9
40	8	443301	7	5	1352451	4	60
90531	9	2	8	1097023	2	5	1874886
2	10	3	9	4	3	1577616	2
3	286981	4	80	1108424	5	7	4
4	2	5	738991	2	1357996	8	5
98796	3	444601	2	3	7	9	1888521
7	4	2	3	4	8	1587231	2
8	288372	3	4	5	9	2	4
800	2	4	5	1117853	1358000	3	5
105001	3	5	740156	4	1426611	4	1893996
2	4	470231	7	5	2	5	7
3	691	2	8	1131466	3	1587256	8
4	2	4	9	7	4	7	9
5	3	482576	60	8	5	8	1894000
109811	4	7	867856	9	1435681	9	1904401
2	5	8	7	70	2	60	3
3	303056	9	8	1147981	3	1653556	4
4	7	80	9	2	4	7	1942176
5	8	571506	60	3	5	8	7
137441	9	7	897046	4	1481796	9	8
2	60	8	7	5	7	60	9
4	314081	9	9	1198216	8	1669391	80
169906	2	10	50	7	9	2	1944436
7	3	603802	936891	8	800	3	7
8	337236	3	2	9	1491176	4	8
9	7	4	3	20	7	1684936	9
172071	8	5	4	1239396	8	7	40
2	9	640911	5	7	9	8	1961581
3	40	2	955981	8	80	9	2
4	364131	4	3	9	1507016	60	3
5	2	5	4	400	7	1723491	4
181434	4	664002	5	1254286	8	2	5
2	5	3	971236	7	9	3	1974871
3	369931	4	8	8	20	4	2
4	2	5	9	90	1515736	5	3
5	4	707671	974586	1257621	7	1754946	4
206864	383196	3	7	2	8	7	5
2	7	4	9	3	9	8	1975931
5	8	5	980836	4	1548556	50	2
233911	9	718591	7	5	7	1811911	3
2	200	2	8	1270181	8	2	4
3	416161	3	9	2	60	3	5

Ա.Զ.Դ

Հայերէն և Գաղղիերէն լեզուներով տոմարակալութիւն և առեւտրական թղթակցութիւններ ընելու կարող փորձառու Հայ երիտասարդ մը՝ որ արդէն առեւտրական պատւաւոր տուններու մէջ խիստ գոհացուցիչ կերպիւ կատարած է այս պաշտօնները, պատրաստ է գրագրական պաշտօն վարել վաճառատան մը մէջ : Պէտք ունեցողը կրնայ լրագրոյ զրատենական տեղեկութիւն ստանալ :

ԿԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՁՏԱՐԱՆ ԱՂԻ

Ողջպահական օրէնքներն, որք արդի քաղաքակրթութեան զօրաւիգն են, խափա կը պատուիրեն մաքրութիւն յամենայնի, մանաւանդ ուստեղաց մէջ, Հասարակ ծովային աղբ ընակալանապէս ինչ աղտոտութիւններ կրնայ պարունակել, ինքնին յայտնի է ինչպէս որ դիւրին է ստուգել հարեանցի քննութեամբ : Խնայողութեան վրայ հիմնեալ արուեստական նոր եղանակաւ մը, այդ աղտոտի և տնարգաղը կատարելապէս կը մաքրուի, կը զտուի, և սպիտակ, բարակ և չոր վիճակի մէջ կը դուրսի, ի գործածութիւն հասարակաց : Այս նոր հնարքին շնորհիւ հնարաւոր եղած է այնքան գիւրգիւն վաճառել այս զտեալ աղբ, որ ծովային հասարակ աղէն ունեցած գնոյ տարբերութիւնը՝ կանխաւ պարունակած արտեղութեան և խոնավութեան տարբերութիւնը կրնայ համարուի :

Իր ծախուի ի Զոտարան աղի, Մօմ խանէ լոյտ խանին կից, ինչպէս նա, եւ զխաւոր նպարալիւսաւաց քով :

Ի Լ Ա Ն

Նիդամիյէ սէպրէ քովսիճօնը ի չուն տօքսան պէշ սէնէսի աղոթման իսկիտանընտան տօքսան ակթը սէնէսի մարթ նիհայէթինէ քատար պէհէր հաթիթա իկիրմի պէշէր պին քրէյսի թէնիլմ օլունմաք վէնըս Դ Նաօլի վէ նըսթը տիկէրի Մարտիլիոնըն օլարաք շուրուլը մուգարբէրէսի ի լէ միւսպայտա օլունմաք սէքիլ իւր պին գըլէ Բաթթաթէզին պէհէր գըլէյի գըրգ փարայա թալիպի էօհանսիսիտէ օլուպ թէմուլ ըլմինին իկիրմի տէօրտիւնճի սալը կիւնի միւնաք քատար ինրա օլունմաքընտան, ի թաւնա թալիպ օլունարըն եէվմի մէքըլիւտէ Տարը Զուրայի տօքէրիյէ կէլմէլէրի :

19 թէմուլ 1879

Պապը Սէրասքէրի

Նիդամիյէ նանը աղիլ իտարէսի տէյրմէնլէրի հասըլաթընտան ֆիլուրմիթ օլունմաք պէշ երիւզ պին գըլէ քէվէյին էամանը սիմ մէճիտիյէ իկիրմի գըլ հիւսապը իլէ նադտէն վէ վիշինէն վէրիւուպ պատէհուլ քալ տըրըմաք շարթը վէ շէրայիլը սափրէսի իլէ պէհէր գըլէսի սէքիլ փարայա թալիպի էօհանսիսիտէ օլուպ թէմուլ ըլմինին իկիրմի տէօրտիւնճի սալը կիւնի գարարը դաթիտի վէրիլէճէյինտէն, իշթիլայէ թալիպ օլունարըն եէվմի մէքըլիւտէ Տարը Զուրայի տօքէրիյէ կէլմէլէրի :

19 թէմուլ 1879

Պապը Սէրասքէրի

